

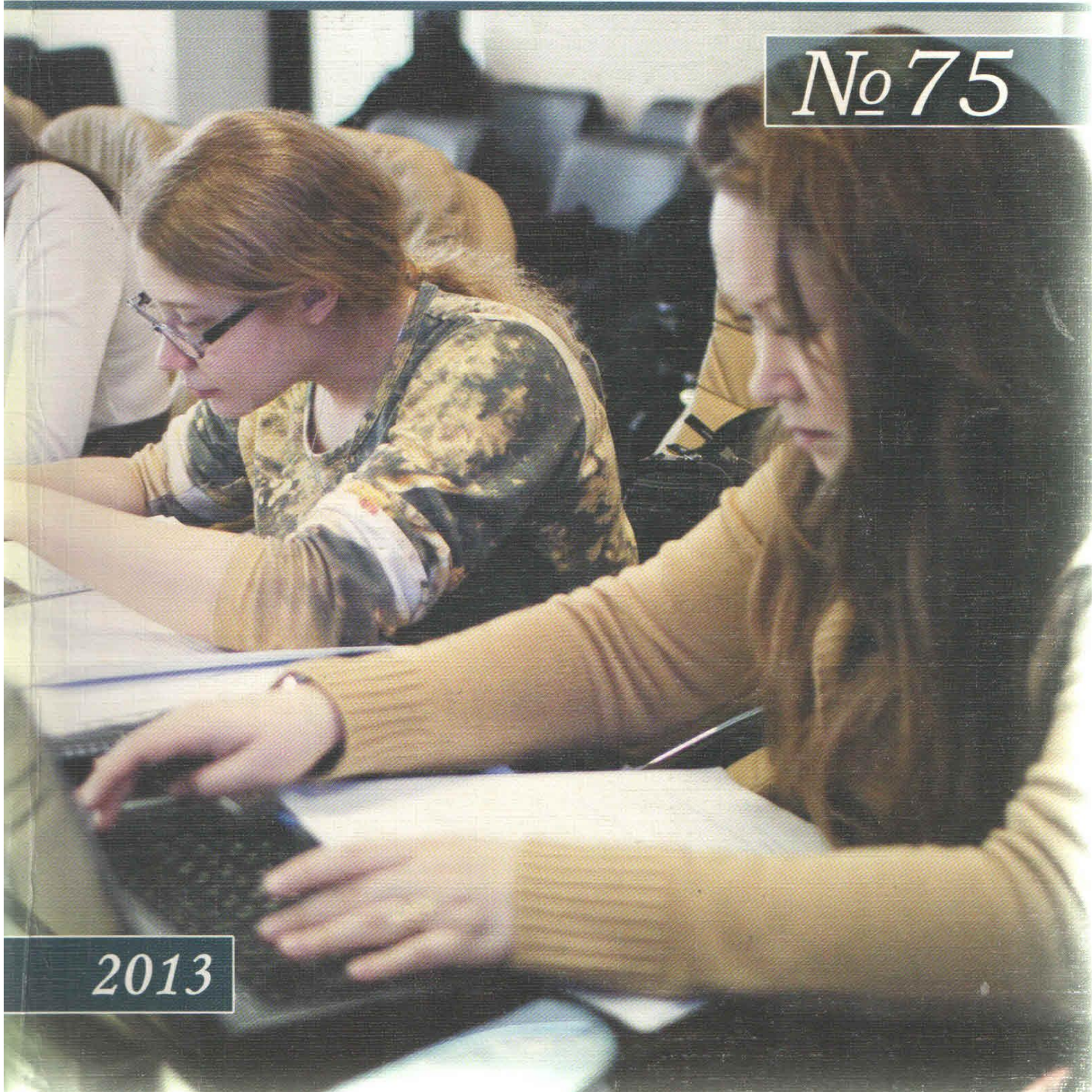
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НОВІ

ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

№ 75

2013

Тернопільська ВУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
І ЗМІСТУ ОСВІТИ

НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЗБІРНИК
ВИПУСК 75

«Фахова освіта»
2013

Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2013. – Вып. 75. – 184 с.

Для викладачів, аспірантів, науковців і керівних працівників освіти та навчальних закладів.

Редакційна колегія:

О.А. Удод (головний редактор),
С.В. Кириленко (заступник головного редактора),
Ю.В. Ївженко (відповідальний секретар),
Л.Ф. Бурлачук, М.Ф. Бондаренко, М.І. Бурда,
М.Ф. Дмитриченко, Н.М. Кушнарєнко, Н.Г. Ничкало,
Л.М. Паламар, Т.О. Пушкарьова, О.Я. Савченко,
В.К. Сидорєнко, М.П. Хоменко, В.П. Широчин

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Рекомендовано до друку вченою радою Інституту інноваційних технологій і змісту освіти.

Видання зареєстровано в Міністерстві юстиції України

Свідоцтво Серія КВ № 12815-1699Р від 1 06. 2007 р.

Збірник включено до Переліку наукових видань ВАК України, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з педагогічних наук (Постанова № 1-05/2 від 26.01.2011 р.)

Адреса редакції: 03035 Київ-35, вул. Урицького, 36, тел. 248-17-17, 228-37-01

СПРАВЕДЛИВІСТЬ ТА ЇЇ СУТНІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ

*В.І. Тернопільська,
Житомирський військовий інститут
імені С. П. Корольова
Національного авіаційного університету*

Ключові слова: *справедливість, несправедливість, студент, формування, структурні компоненти, принципи.*

Ключевые слова: *справедливость, несправедливость, студент, формирование, структурные компоненты, принципы.*

Key words: *justice, injustice, student, formation, structural components, principles.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Суспільна потреба в усебічно розвиненій особистості, з високим рівнем розвитку морально-духовних якостей, її успішна інтеграція в повноцінне життя, за умови збереження своєї автономності, висуває нові вимоги до системи освіти і виховання, їх методичного арсеналу. Студент повинен володіти комплексом якостей, що дадуть йому змогу стати висококваліфікованим фахівцем, здатним самостійно приймати рішення, виявляти чесність, справедливість, відповідальність у взаєминах з колегами. Разом з тим, проблема справедливості, незважаючи на її величезну значущість для повноцінного життя індивіда у суспільстві, ще не стала предметом спеціальних педагогічних досліджень. Водночас можна спостерігати протиріччя: між потребою держави у формуванні професіонала з розвиненими морально-духовними якостями й вузькофункціональним підходом до його професійної підготовки; між соціальною значущістю проблеми формування справедливості майбутнього фахівця для гармонізації взаємовідносин у системі «людина-людина», «людина-суспільство» й відсутністю її розробки в науково-теоретичному й методичному аспектах. Тож модернізації мають зазнати зміст, форми, методи виховання студентської молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Різні аспекти морального виховання

особистості досліджували І. Бех, М. Боришевський, О. Богданов, Ф. Василюк, А. Зосимовський, І. Іванов, К. Ізард, О. Киричук, А. Макаренко, І. Мар'єнко, Л. Новікова, В. Сухомлинський. Справедливість як моральну цінність особистості розглянуто в працях Платона, Аристотеля, Сократа, Т. Гоббса, І. Канта, В. Соловйова, Г. Сковороди, Ж. Піаже, Е. Голинчик, О. Гулевич, Г. Левінтала, В. Сухомлинського, І. Беха.

Формулювання цілей статті. Мета статті – розкрити зміст поняття «справедливість особистості», охарактеризувати основні структурні компоненти справедливості особистості студента.

Виклад основного матеріалу дослідження. Справедливість, на нашу думку, є особистісним утворенням, що характеризується емоційно-ціннісним ставленням індивіда до оточуючої дійсності та виявляється у розумінні, об'єктивному оцінюванні ним інших людей, адекватній самооцінці, емоційній саморегуляції поведінки. Серед основних показників справедливості можна виділити: розуміння юнаками і дівчатами сутності понять «справедливість», «несправедливість», «міжособистісні взаємини», емоційно-ціннісне ставлення студента до себе, інших людей, оточуючої дійсності, об'єктивне оцінювання ним як партнерів зі взаємодії, спілкування, так і самого себе, оволодіння досвідом міжособистісних взаємин, уміннями й навичками справедливої поведінки.

Сучасний український словник визначає

справедливість як «... правильне, об'єктивне, неупереджене ставлення до кого-, чого-небудь; людські відносини, дії, вчинки, що відповідають морально-етичним і правовим нормам» [5, с. 138].

У філософській науці справедливість розглядається як регулятор людських відносин, моральна якість, що гарантує соціальну рівність громадян. На думку Г. Сковороди, успіх у діяльності людини зумовлюється не лише її здібностями, а й такими якостями, як працьовитість, добротність, справедливість, багатість духу (кураж), а також гуманізм і милосердя [7, с. 92].

Справедливість також є етичною категорією і передбачає не тільки оцінку людиною ставлення до неї інших, а й співвідношення дотримання індивідами етичної відповідальності у взаєминах. З точки зору В. Малахова, справедливість акумулюється у таких важливих елементах: гідному вчинку відповідає заслужена винагорода, злочину – кара, правам – обов'язки [4, 196]. За В. Блошинською, справедливість – це здатність віддавати іншим те, що їм належить [3, с. 135-136].

Без справедливості не можливе становлення людських взаємин, комунікація, але справді людськими вони стають лише тоді, коли індивіди визнають одне в одному рівноправних суб'єктів взаємовідносин.

Немає спільної думки щодо трактування категорії «справедливість» і в психологічній науці. Вчені (І. Бех, М. Боришевський, Ж. Піаже та інші) розглядають справедливість через призму морально-духовних рис особистості, завдяки яким відбувається об'єктивне оцінювання нею як власних, так і чужих учинків. З огляду на це, справедливість тлумачиться як: 1) закон (асоціюється з чесністю, порядністю, законом та правосуддям, рівністю); милосердя та надія (асоціюється з гарним ставленням до інших, щастям та мріями); 3) об'єктивність знань (асоціюється з правдою, істиною).

Більшість психологічних досліджень, присвячених вивченню проблеми справедливості (Е. Голинчик, О. Гулевич, Г. Левінтал), ґрунтується на знаннях про дистрибутивну та процедурну справедливість. Зокрема дистрибутивна справедливість виявляється в розподілі винагород і покарань. Нормами дистрибутивної справедливості виступають

правила, які лежать в основі винагороди і покарання за виконану роботу: безпристрасність; рівність; розподілення нагород відповідно до здібностей індивіда; розподілення відповідно до затрачених зусиль, потреб, особистісних якостей, групової належності учасників взаємодії. Процедурна справедливість визначається як справедливість тієї процедури, що використовується у процесі прийняття особистістю певного рішення. До основних критеріїв оцінки справедливості процедури можна віднести: точність передачі інформації, конкретність, етичність, упередженість, поважність, нейтралітет [10].

Проблему справедливості на міжіндивідуальному рівні досліджує І.Бех. Під справедливістю він розуміє вид міжособистісної взаємодії, що ґрунтується винятково на значущості справ (чи поведінки) суб'єктів взаємодії. Кожна людина, зазначає вчений, визнає справедливість необхідною, що є свідченням її високої суб'єктивної ціни для індивіда. Такий статус справедливості пояснюється її тісним зв'язком із самооцінкою (справедливою називають людину, здатну зрозуміти і правильно оцінити нас) [1, с. 65]. Переживаючи потребу у справедливості щодо себе, кожний повинен і сам бути справедливим та обґрунтовувати іншим її необхідність. З одного боку, це моральне право людини: вимагати щодо себе справедливості, з іншого – це обов'язок – бути самому справедливим щодо інших. Почуття справедливості також характеризує ступінь морального розвитку особистості, форму альтруїзму. Серед якісних характеристик несправедливої людини автор визначає: брак здатності розуміти, правильно судити про інших; об'єктивно оцінювати в інших людях їхні якості; упередженість щодо інших людей [1, с. 64-66].

Діяльність педагога стосовно формування у вихованців почуття справедливості передбачає, на думку І. Беха, встановлення тісних, довірчих і добротесних взаємин між педагогом і вихованцями, культивування особистісного спілкування, виховання переконанням, віру у вихованця, довіру до нього, індивідуальний підхід до вихованців [1, с. 70-71].

На важливості формування почуття справедливості у зростаючій особистості наголошує великий педагог В. Сухомлинський. Він стверджує, що справедливість ушляхетное

серце дитини, несправедливість робить його грубим, породжує жорстокість. Крім того, саме з переживання радості справедливості починається гармонія між внутрішнім світом людини та світом, що її оточує. Справедливість має чудову властивість відкривати дитині очі й серце на красу. Несправедливість немов охоплює юне серце льодяним панциром і воно стає глухим до краси [8, с. 258]. Відтак саме учителю, за вченим, належить навчити своїх учнів бути справедливими. Вчитель зобов'язаний на власному прикладі демонструвати справедливість вчинків. Якщо слова вчителя розходяться із його діями і вчинками, це викликає недовіру в учнів, а виховання тоді перестає бути вихованням, коли дитина відчуває, що з нею поведися несправедливо [9, с. 260].

З огляду на це, професійна підготовка майбутнього фахівця повинна передбачати не тільки формування у нього професійно-значущих особистісних якостей, необхідних для виконання професійної діяльності (ініціативи, співробітництва, здатності працювати у команді, комунікативних здібностей, умінь навчатися, логічно мислити, відбирати і виокремлювати інформацію, розв'язувати проблемні ситуації, вибирати оптимальні стратегії поведінки), а й морально-духовних (справедливості, чесності, відповідальності тощо). Разом з тим вихованість особистості студента характеризується не сукупністю окремих якостей, а їх певною ієрархією, змодельованою відносно вектора «мотив-ціль»: мотиви діяльності «цементують» загальну спрямованість особистості на об'єктивну мету діяльності; осмислена мета виконує роль орієнтира у побудові програми дій; програма визначає модель діяльності, її етапи, засоби і способи вирішення тих чи інших завдань; ефективне виконання діяльності передбачає самоконтроль, самооцінку, корекцію, зазначає І. Бех [2, с. 273]. Показниками вихованості виступають такі інтегральні прояви особистості, як система цінностей, здатність включатися у різні види діяльності, проявляти в ній цілеспрямованість, самостійність, активність, відповідальність.

Оскільки справедливість є складною структурою, що інтегрує низку взаємообумовлюючих і взаємозалежних компонентів, її необхідно розглядати з точки зору сис-

темного підходу. Система формування справедливості у студентів має чітку структуру, основними компонентами якої є: цільовий, змістовий, технологічний, результативний.

Цільовий компонент (включає мету та завдання). Мета визначає усю систему формування справедливості у студентів, її характер, головні принципи організації педагогічної діяльності. Мета відповідно декомпозується у завданнях.

Змістовий компонент системи формування справедливості у студентів можна представити взаємопов'язаними і взаємозумовлюючими елементами: гностичним – розуміння юнаками і дівчатами сутності справедливості, механізмів її прояву та усвідомлення необхідності виявлення у міжособистісних взаєминах, здатність до рефлексії; емоційно-мотиваційним – включає особистісну цінність даної категорії, наявність ціннісного ставлення студента до себе, оточуючої дійсності, адекватну самооцінку та об'єктивне оцінювання ним інших людей, здатність до ідентифікації; діяльнісно-практичним, який віддзеркалює ступінь сформованості у студентів умінь і навичок справедливої поведінки, досвіду міжособистісних взаємин. Кожному з них відповідає певна група робочих функцій. Реалізація інформаційної функції передбачає оволодіння студентами знаннями про ступінь справедливості, механізми її прояву у міжособистісних взаєминах. Спонукальна функція визначає зміст ціннісних орієнтацій, мотиваційної сфери студентів, формування у них мотивів виявлення справедливості у повсякденній життєдіяльності. Діяльність кураторів, викладачів спрямована на формування у студентів моральних якостей, умінь і навичок справедливої поведінки, реалізує діяльнісну функцію. Виокремлені функції взаємопов'язані між собою та складають основу формування справедливості у студентської молоді.

Технологічний компонент відображає динаміку взаємодії суб'єктів виховного процесу і репрезентується у психологічному забезпеченні (технологіях, формах, методах, засобах), принципах, педагогічних умовах.

Зокрема суттєвими структурними елементами системи є: цілеспрямована організація суб'єкт-суб'єктної взаємодії студентів і кураторів у різних формах позааудиторної

дальності з метою усвідомлення юнаками і дівчатами сутності й змісту справедливості як їхньої особистісної цінності, усвідомлення необхідності виявлення справедливості в особистісних взаєминах, накопичення досвіду вчинків – справедливості, організація методичної роботи з кураторами задля підвищення їхньої компетентності щодо формування справедливості у студентів.

Система формування справедливості у студентської молоді побудована на принципах: цілеспрямованого створення емоційно збагачених виховних ситуацій; особистісно розвиваючого спілкування; суб'єкт-суб'єктної взаємодії; використання співпереживання; систематичного аналізу студентом власних і чужих вчинків; зв'язку з життям.

Складниками технологічного компонента є педагогічні умови: створення у студентській групі позитивного, емоційносприятливого виховного середовища, що активізує формування у студентів моральних якостей, з тому числі й справедливості, залучення юнаків і дівчат до колективного обговорення морально-етичних дилем, пов'язаних із виявленням справедливості в особистісних взаєминах, на матеріалі художніх творів та реальних життєвих ситуацій; використання різноманітних форм і методів виховної взаємодії, які забезпечували б систематичну демонстрацію студентами справедливості у взаєминах; педагогічна підтримка студентів у духовно-моральному зростанні, вияві вчинку – справедливості.

Разом з тим, для виховання справедливості недостатньо проповідувати справедливість як моральну цінність, оскільки цінності не проповідуються, а виростають з умов життя. Студенти повинні не тільки засвоювати певні моральні норми, цінності, намагатися виявляти справедливість у взаєминах, а й навчитися самостійно мислити, рефлексувати на тему справедливості. Дискусії у студентському середовищі на тему справедливості та несправедливості уможлиблюють спільне раціональне розмірковування, під час якого моральні знання координуються й захищаються, шляхом наведення аргументів, розширюються за допомогою логічних висновків. У процесі групового обговорення в учасників відбувається рефлексивний аналіз не тільки власної точки зору, але й аналіз позицій

партнерів із спілкування, тобто оцінювання себе та інших не тільки за формальними (зовнішніми) параметрами, а й за мотивами поведінки, психологічним станом у якому вони перебувають.

Одним із визначальних факторів створення сприятливого виховного середовища у студентській групі є стиль спілкування куратора зі студентами, особливості його особистості. Від здатності куратора налагоджувати у взаємодії зі студентами емоційно відверті, емпатійні стосунки суттєвим чином залежить ефективність його впливу на формування справедливості в особистісних взаєминах юнаків і дівчат.

Розвиваючий потенціал педагогічної взаємодії, особистісний розвиток студентів визначається, на думку К. Роджерса, здатністю педагога формувати у спілкуванні з ними особливий тип міжособистісних стосунків – «допомогаючих». Для створення такого роду стосунків спілкування педагога має відповідати трьом вимогам: конгруентність переживань і поведінки, безумовне позитивне ставлення до студентів та емпатія. Конгруентність викладача виявляється у щирому, відвертому, безпосередньому й усвідомленому прояві власних почуттів, особистісного ставлення до юнаків і дівчат. Антиподом конгруентному є відчужене, формальне спілкування, коли викладач приховує свої справжні почуття під професійно-рольовою, безособовою маскою. Безумовне сприйняття виступає як позитивне, доброзичливе, зацікавлене ставлення до студента, яке не залежить від реальної поведінки останнього. Воно виражається в проявах поваги, розуміння, підтримки та допомоги, що не ставляться у залежність від будь-яких попередніх умов. Емпатія реалізується у відчутті та розумінні куратором внутрішнього стану, думок, почуттів юнаків і дівчат, шляхом співпереживання й часткової ідентифікації [6, с. 301].

Результативний компонент формування справедливості у студентів синтезує реальні показники її ефективності, що відображають ступінь досягнення поставлених цілей і суттєві зрушення, які характеризують якісну та кількісну сторону функціонування виховного процесу у вищому навчальному закладі.

Висновки. Таким чином, справедливість особистості є видом міжособистісної вза-

емодії, що ґрунтується на здатності суб'єктів розуміти, об'єктивно оцінювати один одного не лише за певними зовнішніми атрибутами, а й за мотивами поведінки, індивідуальними

особливостями та узгоджує їх дію відповідно до певних моральних норм, забезпечуючи суб'єктивну задоволеність процесом і результатом взаємодії.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Виховання особистості: сходження до духовності / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2006. – 272 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості: у 2 кн. / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – Кн. 2 : Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади – 344 с.
3. Блощинська В.А. Етика: практикум: навч. посіб. / В.А. Блощинська. – К.: Центр навчальної літератури. – 2005. – 248 с.
4. Малахов В. А. Етика: курс лекцій: навч. посіб. / В.А. Малахов. – К.: Либідь, 2000. – 384 с.
5. Новий тлумачний словник укр. мови. / Ук.: В. Яременко, О. Сліпушко. – Т. 1. – К.: Аконті, 1999. – 185 с.
6. Роджерс К. Взгляд на психотерапию. Становление человека / К. Роджерс. – М.: Прогресс, 1994. – 480 с.
7. Сковорода Г. С. Твори: в 2-х т. / Г.С. Сковорода. – Т.2. – К.: Вид-во АН УРСР, 1961. – 113 с.
8. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: в 5 т. / Сухомлинський В. О. – К.: "Рад. школа", 1976. – Т. 1 : Спілкування в колективі. – 1976. – 654 с.
9. Сухомлинський В. О. Вибрані твори в 5 т. / Сухомлинський В. О. – Рад. школа, 1977. – Т.2. – 670 с.
10. Leventhal G.S. Karuza J., Fry W.R. Beyond fairness: A theory of allocation preferences // Mikula G. (ed.). Justice and social interaction. N. Y., 1980. – 374 p.

Термінологічний словник ученого

- Аналіз конструктивний** – аналіз системи, який починається з її мети і йде через функції до структури.
- Аналіз макросистемний** – аналіз місця і ролі системи у більших системах, які її включають.
- Аналіз мікросистемний** – аналіз систем, які включають дану і впливають на властивості даної системи.
- Аналіз причинно-наслідковий** – встановлення причин, які привели до виникнення даної ситуації, і наслідків їх розгортання.
- Аналіз прогностичний** – підготовка прогнозів і способів їх реалізації щодо ймовірного, потенційного і бажаного майбутнього.
- Аналіз програмно-цільовий** – подальший розвиток рекомендаційного аналізу в аспекті вироблення програми досягнення певної мети. Він зосереджується на розробленні детальної моделі досягнення майбутнього.
- Аналіз рекомендаційний** – різновид аналізу, зорієнтований на вироблення рекомендацій щодо поведінки дійових осіб у певній ситуації.
- Аналіз ретроспективний** – аналіз систем минулого, їх впливу на минуле та історію.
- Аналіз системний** – сукупність методів, прийомів і алгоритмів застосування системного підходу в аналітичній діяльності.
- Аналіз системний дослідницький** – аналітична діяльність, що будується як дослідницька діяльність; результати використовуються в науці.
- Аналіз системний загальний** – спирається на загальну теорію систем, здійснюється із загальних системних позицій.
- Аналіз системний прикладний** – аналітична діяльність, що є специфічним різновидом практичної діяльності; результати використовуються на практиці.
- Аналіз системний спеціальний** – спирається на спеціальні теорії систем, враховує специфіку природи систем.

Майстерня вченого: Підручник для науковців
Ю.П. Сурма

Зміст

Боднар О.С. Фактори детермінації аналітико-експертної діяльності у сфері управління освітою.	3
Усачов Ю.О. Про застосування засобів бодібілдингу при формуванні фітнес-культури студентів вищих навчальних закладів.	8
Соловійов В.І. Використання пакетів прикладних комп'ютерних програм у підготовці молодших спеціалістів радіотехнічного профілю.	13
Жукова Л.В., Рудченко Ю.О. Людина як носій емоційного концепту мови.	17
Бойчук Н.В., Гус Г. Методологічні аспекти формування крос-культурної комунікації у студентів-філологів.	21
Ключова Л.С. Професіоналізм як моральна риса педагогічних працівників.	25
Колесник М.Ю., Ренкас О.П. Розвиток дистанційної освіти в Україні.	28
Зуєнко Н.О., Решетун Р.П. Категорії та аспекти комунікативної взаємодії учасників освітнього процесу.	33
Литовченко О.В. Соціальна профілактика як соціально-педагогічна функція позашкільного навчального закладу.	38
Ключка С.І. Предметна компетенція в системі фахової підготовки інженера-еколога.	43
Ребрина А.А. Розвиток креативного мислення студентської молоді засобами фізичної культури і спорту	47
Боголюбов В.М., Тимошенко Н.І. Проблеми формування змісту освіти для сталого розвитку в Україні.	54
Тернопільська В.І. Справедливість та її сутнісні характеристики.	60
Ордановська О.І. Технологічно орієнтований підхід до підготовки майбутніх учителів фізико-математичних дисциплін профільної школи.	65
Мітрясова О.П. Модернізація підготовки студентів-екологів з позицій інтегрованого підходу.	71
Серебрянський С.М., Паржницький В.В. Організаційні питання підготовки робітничих кадрів на виробництві в Україні у 50–60-ті роки двадцятого століття.	77
Ципко В.В. Взаємодія інтерактивної технології з традиційними формами організації навчання суспільствознавчих дисциплін у вищій школі.	81
Власюк О.А, Хоменко Т.М. Практика – обов'язкова складова навчального процесу підготовки фахівців напрямку «Агрономія».	86
Удалова О.Ю. Педагогічна діяльність викладачів ВНЗ щодо забезпечення навчального процесу в системі професійної підготовки студентів.	90
Кузнецова О.В. Сутність сімейного виховання в системі науково-педагогічних поглядів.	96
Сафонова І.Г. Сутність, зміст і принципи організації підготовки майбутніх педагогів до виховної превентивної діяльності з учнями.	100
Харланова Т.М. Особливості кар'єрного зростання жіночої молоді.	106
Земліна Ю.В. Дидактичні умови практичної підготовки майбутніх фахівців з туризму.	110
Драч І.І. Закономірності компетентнісно орієнтованого управління професійною підготовкою майбутніх викладачів вищої школи.	115

Рись Ю.С. Застосування методу вирішення конкретних ситуацій (кейсу) під час виконання курсової роботи.	122
Пехмістрова Г.С. Організація підготовки кадрів для туристичної сфери в закладах навчально-науково-виробничого комплексу.	128
Пузир Т.М. Місце екологічних знань у формуванні екологічної культури майбутніх техніків-екологів.	133
Тунчій А. Результати експериментального дослідження щодо формування базової компетентності майбутнього спеціаліста бухгалтерського обліку.	137
Нерух Н.В., Кіко С.В. Педагогічні умови реалізації інноваційних технологій професійній підготовці фахівців аграрних ВНЗ.	143
Мороз Л.В. Використання інтерактивних технологій у формуванні комунікативної компетентності студентів.	149
Войтко О.В. Особливості перекладу анотації до наукової статті англійською мовою.	154
Чернишова М. Планування професійної діяльності майбутніх менеджерів: тайм-менеджмент.	158
Сіданіч І. Л. Особливості вибору і впровадження навчальних дисциплін духовно-морального спрямування в історії вітчизняної демократичної школи.	163

Наукове видання

Нові технології навчання

Випуск 75

Редакційна колегія: О.А. М'юл (головний редактор) та ін.

Редагування: С.Ф. Світецька, Н.В. Цибенко
Верстка: Л.В. Ширкина
Дизайн: М.О. Цендрелич

Мітинг щодо друку 2018. 273 с. р.
Умов. друк. арк. 8,2
Шкляр 700 прим. зам. № 482

Видавництво «Фахова освіта»
вул. Завойська, 47-а, смт Немішаєве,
Бородянський р-н, Київська обл.
т./факс: 04577-41-436, 41-7-07
e-mail: osvitatk@ukr.net

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єкта видавничої справи ДК № 4528

Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України

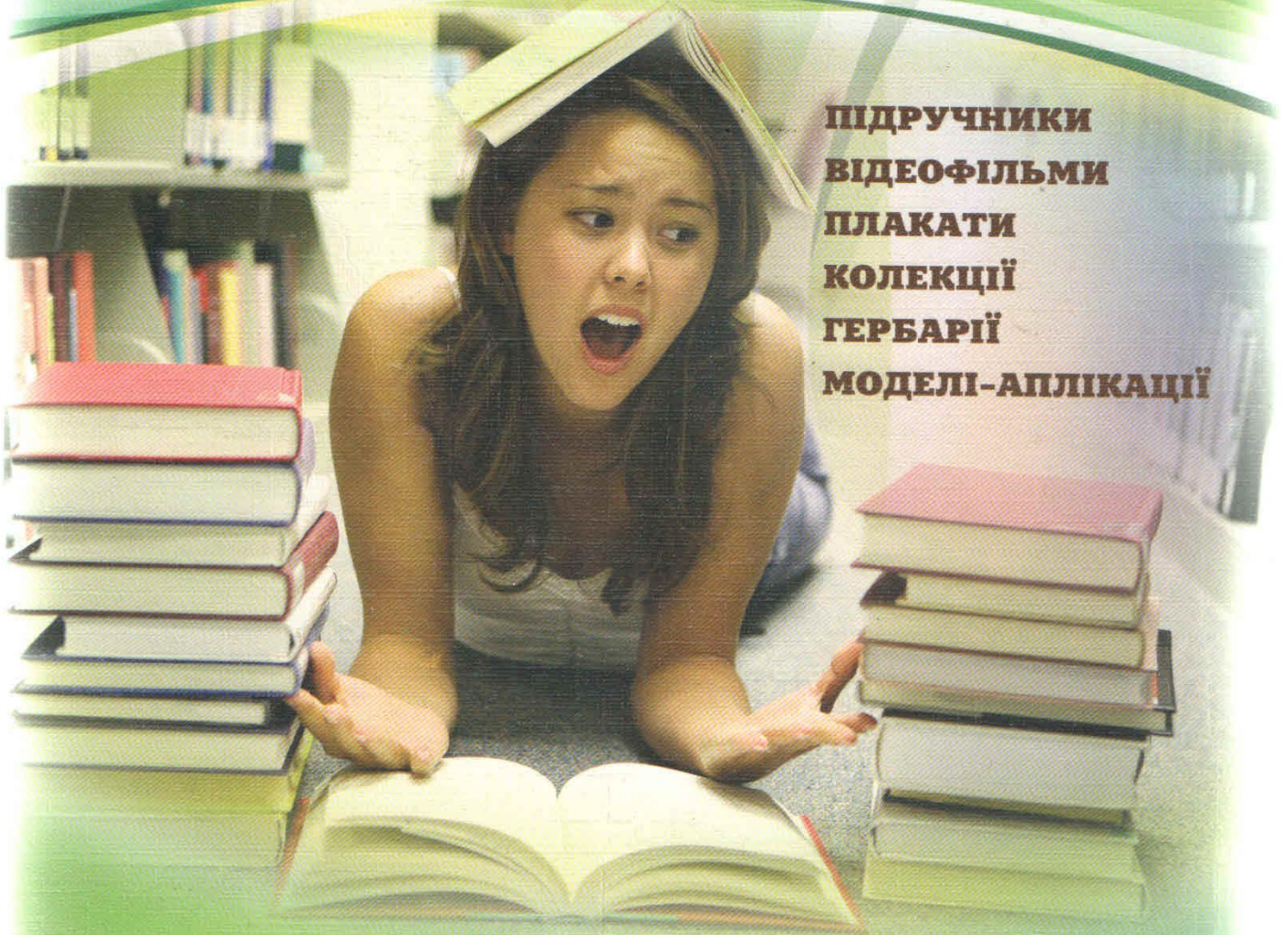
03035, Київ-35, вул. Уршицького, 36

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
“НЕМШАЄВЕ”**

**ЦІКАВИТЕСЬ
СУЧАСНИМИ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ?**

МИ ДО ВАШИХ ПОСЛУГ!

**ПІДРУЧНИКИ
ВІДЕОФІЛЬМИ
ПЛАКАТИ
КОЛЕКЦІЇ
ГЕРБАРІЇ
МОДЕЛІ-АПЛІКАЦІЇ**

ВУЛ. ЗАВОДСЬКА, 47 А, ОФ. 1, СМТ НЕМШАЄВЕ, БОРОДЯНСЬКИЙ Р-Н, КИЇВСЬКА ОБЛ., 07853

ТЕЛ: (04577) 41-4-36, 41-707

E-MAIL: OSVITATK@UKR.NET, NMCSHOP@UKR.NET,

INTERNET-МАГАЗИН: NMCSHOP.COM.UA, SKYPE: NMCSHOP